

Tudomány csecsemőkorban



1/1

KÖZJÓ ÉS KÖZBIRTOKOSSÁG

SZÖVEGKÁRTYÁK

Régi közbirtokosság

„Mű, Árkosfalvának mostani lakosai... fontolóra vévén azt, hogy néhai őseinktől reánk maradott és nagy tilalom alatt felnevelt csere avassaink és mindennémű bükkös erdős bércünk régi törvényeinknek ellenére csaknem a végső pusztulásra jutottanak... nemcsak az épületbeli szükséges fáinkot, de még a tűzifáinkot is bajoson szerezhethők meg. Melyekre nézve, mind a mostani élő emberek hasznára, mind pedig a következő successoraink boldogságára, az erdőbéli haszonvehetés, megtiltás és megtartás végett írtuk e következő constitutiót törvényül.”

Árkosfalva falutörvénye, 1824.

Még létező közbirtokosság

Európában néhol megtaláljuk a közerdő, a „commons” védelmének és működésének folyamatos továbbélését: Angliában például a New Forest területén évszázadok óta töretlen az erdővel kapcsolatos közjogok gyakorlása (átjárás, szabad fagyűjtés, makkoltatás stb.).

Egy újfajta, a fenntartható fejlődéshez szükséges közbirtokosság

A közös tulajdon vagy a közösen meríthető erőforrások meghatározását technikailag úgy adhatjuk meg, mint olyan források, amelyeket emberek egy azonosítható csoportja közösen használ, és amelynek használatától túl költséges kizárni olyanokat, akik egyéni hasznot nyernek attól.

A kulcskérdés az, hogy ezek kölcsönösen egymástól függő rendszerek, amelyben az egyéni cselekvések az egész rendszerre kihatnak. Ha e cselekvéseket koordinálják, összehangolják, akkor az egyének nagyobb mérvű hasznot (vagy csökkentett kárt) élveznek, a magányos akció hasznával összehasonlítva.

Közös helyi erőforrásoknak kell tekinteni az öntözővizet, az erdőt és a legelőt. Közös regionális erőforrásoknak a vízgyűjtőket és a medencéket. Nemzeti szintű közös erőforrások a tavak halkészlete, a talajok összessége, a biológiai sokféleség és a tájak. Globális erőforrások a nyílt tengerek, az Antarktisz és az atmoszféra.

Az élelmiszertermelési rendszerek természetesen keresztezik mindezeket a szinteket.

Pretty, Jules (2003) nyomán

1/3

„ÉS LÁTÁ ISTEN, HOGY JÓ...”

SZEMELVÉNY

A világ teremtése

¹Kezdetkor teremtette Isten az eget és a földet. ²A föld pusztá volt és üres, sötétség borította a mélységeket, és Isten lelke lebegett a vizek fölött. ³Isten szólt: „Legyen világosság”, és világos lett. ⁴Isten látta, hogy a világosság jó. Isten elválasztotta a világosságot a sötétségtől. ⁵A világosságot nappalnak nevezte Isten, a sötétséget pedig éjszakának. Azután este lett és reggel: az első nap. ⁶Isten újra szólt: „A vizek közepén keletkezzék szilárd boltozat, és alkosson válaszfalat a vizek között.” Úgy is lett. ⁷Isten megalkotta a szilárd boltozatot, és elválasztotta vele a boltozat fölötti és a boltozat alatti vizeket. ⁸Isten a boltozatot égnek nevezte. Erre este lett és reggel: a második nap. ⁹Isten ismét szólt: „Gyűljenek össze az ég alatti vizek egy helyre és emelkedjék ki a száraz.” Úgy is történt. ¹⁰Isten a szárazat földnek nevezte, az összefolyt vizeket pedig elnevezte tengernek. Isten látta, hogy ez jó. ¹¹Akkor megint szólt Isten: „Teremjen a föld zöldellő növényeket, amelyek termést hoznak, és fákat, amelyek magot rejtő gyümölcsöt teremnek a földön.” Úgy is lett. ¹²A föld zöldellő növényeket termett, amelyek termést hoznak fajuk szerint, és fákat, amelyek gyümölcsöt érlelnek, amelyben magvak vannak, a fajtának megfelelően. Isten látta, hogy ez jó. ¹³Este lett és reggel: a harmadik nap. ¹⁴Akkor megint szólt Isten: „Legyenek világító testek az égbolton, s válasszák el a nappalt az éjszakától. ¹⁵Ezek határozzák meg az ünnepeket, a napokat és az éveket. Fényeskedjenek az égbolton, s világítsák meg a földet.” Úgy is lett. ¹⁶Isten megteremtette a két nagy világítót. A nagyobbik világítót, hogy uralkodjék a nappalon és a kisebbik világítót, hogy uralkodjék az éjszakán, s hozzá még a csillagokat is. ¹⁷Isten az égboltra helyezte őket, hogy világítsanak a földnek, uralkodjanak a nappal és az éjszaka fölött, ¹⁸s válasszák el a világosságot meg a sötétséget. ¹⁹Isten látta, hogy ez jó. Este lett és reggel: a negyedik nap. ²⁰Isten szólt: „A vizek teljenek meg élőlények sokaságával, az égen, a föld felett pedig röpködjenek madarak”. Úgy is történt. ²¹Isten megteremtette fajtájuk szerint a nagy tengeri állatokat és mind az élőlényeket, amelyek mozognak, vagy a vízben úszkálnak. És a röpködő madarakat is, ugyancsak fajtájuk szerint. Isten látta, hogy ez jó. ²²Isten megáldotta őket és így szólt: „Legyetek termékenyek, szaporodjatok, töltsétek be a tengerek vizét, s a madarak is szaporodjanak a földön.” ²³Este lett és reggel: az ötödik nap. ²⁴Aztán szólt Isten: „Hozzon elő a föld élőlényeket fajuk szerint: háziállatokat, csúszómászókat és mezei vadakat fajuk szerint.” Úgy is történt. ²⁵Isten megteremtette a mezei vadakat fajuk szerint, a háziállatokat fajuk szerint és az összes csúszómászót a földkerekségen, fajonként. Isten látta, hogy ez jó. ²⁶Isten újra szólt: „Teremtsünk embert képmásunkra, magunkhoz hasonlóvá. Ők uralkodjanak a tenger halai, az ég madarai, a háziállatok, a mezei vadak és az összes csúszómászó fölött, amely a földön mozog.” ²⁷Isten megteremtette az embert, saját képmására, az Isten képmására teremtette őt, férfinek és nőnek teremtette őket. ²⁸Isten megáldotta őket, Isten szólt hozzájuk: „Legyetek termékenyek, szaporodjatok, töltsétek be a földet és vonjátok uralmatok alá. Uralkodjatok a tenger halai, az ég madarai és minden állat fölött, amely a földön mozog.” ²⁹Azután ezt mondta Isten: „Nézzétek, nektek adok minden növényt az egész földön, amely magot terem, és minden fát, amely magot rejtő gyümölcsöt érlel, hogy táplálékotok legyen. ³⁰A

mező vadjainak, az ég madarainak s mindennek, ami a földön mozog és lélegzik, minden zöld növényt táplálékul adok.” Úgy is történt. ³¹Isten látta, hogy nagyon jó mindaz, amit alkotott. Este lett és reggel: a hatodik nap.

¹Így készült el a föld és az ég minden bennelevővel együtt. ²Isten a hetedik napon befejezte művét, amit alkotott. A hetedik napon megpihent munkája után, amit végzett. ³Isten megáldotta és megszentelte a hetedik napot, mert azon megpihent egész teremtő munkája után. ⁴Ez a története az ég és a föld teremtésének, ahogy az lefolyt.

Biblia, Genézis...

